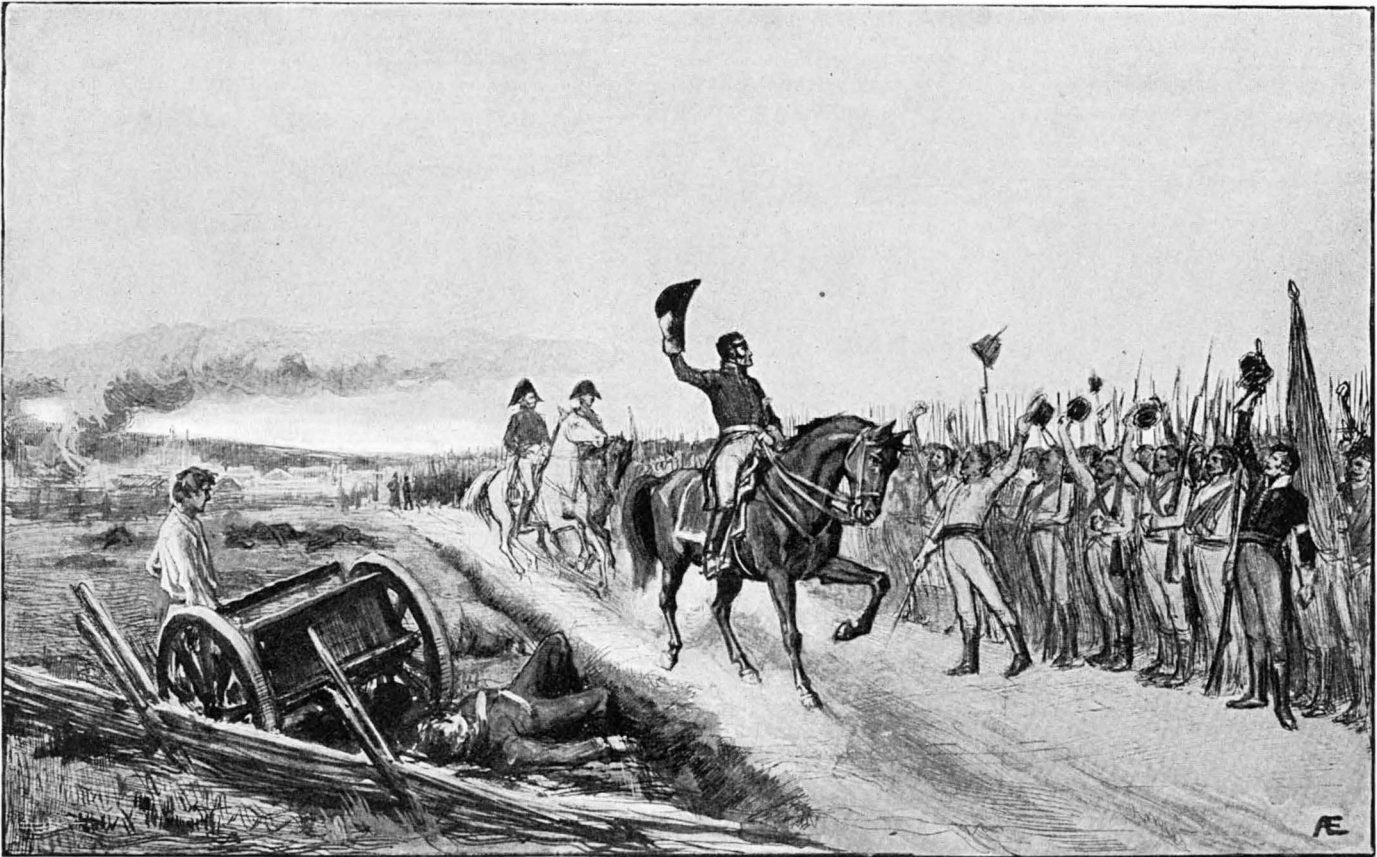

VÄNRIKKI STOOLIN TARINAT

PORVOOSSA
WERNER SÖDERSTRÖM

Yhdeksäs vihko

N^o VIISTOISTA STOLT.

hanainen päiv' oli päättynyt
Lapualla, ja riemuiten
von Döbeln voittaja ratsasti nyt,
Sotarintaans' silmäillen.

Joka joukkoa kiitteli lempeimmin —
Sanat suorat ne on sotilaan —
Sen kuntoa, miehuutt', intoakin
Kotimaataan suojelemaan.

Sotarintans' ääreen ehti jo hän,
Kun päiv' oli laskussans',
Kävi joukkoa sielläkin kiittämähän,
Jota johtasi kapteeni Schantz.

Oli harvennut se, hän huomasi sen,
Näki aukkoja paljonkin;
Mut silmä jo kääntyi toisaallen,
Mitä mieltä, hän lausuihin.

Jo kiittäessään hänen huomattiin
Yhä syrjähän katselleen:
Repaleinen raukka se seisoi siin'
Ihan ääneti, itseksensä.

Sitä miestä hän viittasi luokseen nyt:
«Mies hoi, tule tänneemmäks!
Et taannoin syrjässä noin pysynyt,
Verityöhön kun joukkoni läks.»

«Sinä pyssyn — muistatko? — tempaisit
Kädest' uupunehen sotilaan
Ja miesteni jälkehen kiiruhdit
Sodan lölyhyn kuumimpaan.»

«Sukeltaissamme peltoon, ennätit luo,
Kuni muut sinä myös sukelsit,
Ja kun taas näkyviin tuli urhoni nuo,
Eturinnassa ryntäilit.»

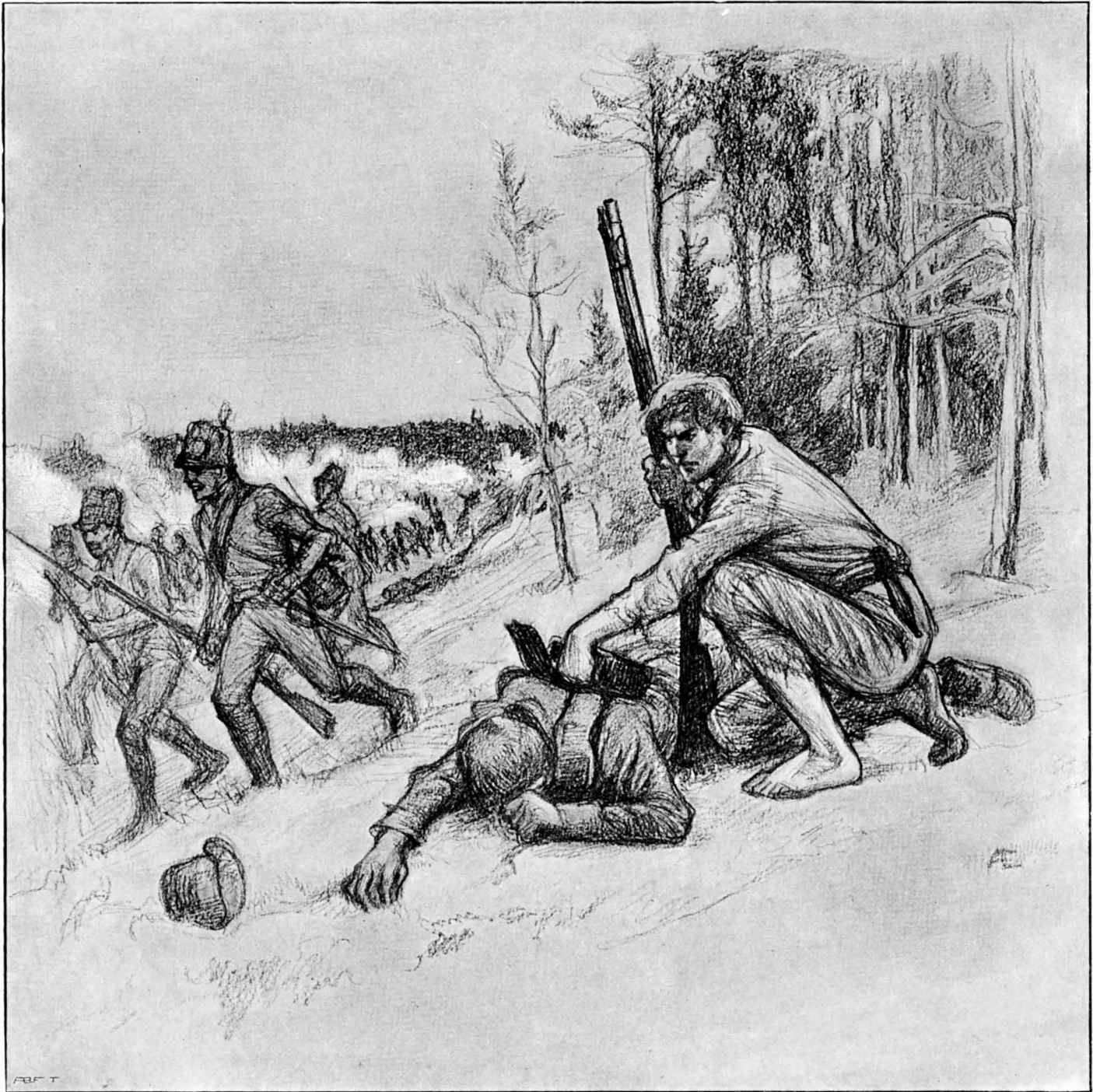
«Kylän päälle kun käytihin hyökkäämään,
Ja ma silmäsin sinnepäin,
Etumaisema nuttusi reiäkkään
Taas patterin harjalla näin.»

«Sepä miehen työ, koe semmoinen
Pian kunnian, mainehen tuo.
Puhu julki nyt vaan, poik' urhoinen,
Nimes ensin kuulua suo.» —

«Min lie nimen pappi se antanutkaan,
Sitä ihmiset ei kysyneet;
Enimmält' ovat aikani kaiken vaan
Mua Lurjukseks sanoneet.»

«Hyvä! Lyö nimi silmihin herjaajan,
Ja siit' ole vaan suruton.
Mut missäs, mies, kotis? lausuhan,
Ja missä sun turvasi on?»

Mäkirinteen tiehen viittasi hän:
«Tuoss' on kotipaikkani mun;»
Ja vahvaa näytti hän nyrkkiähän:
«Tähän näin minä turvaudun.»

„SINÄ PYSSYN — MUISTATKO? TEMPAISIT
KÄDEST' UUPUNEHEN SOTILAAN
JA MIESTENI JÄLKEHEN KIIRUHDIT
SODAN LÖYLYHYN KUUMIMPAAN.“

«Kotis laatuun käy, hyv' on turvas myös,
Vaan mist' elatukseksi sait?
Näpistyskö vai kirkkojen ryöstö on työs
Vai maantierosvouts kait?» —

«Jos suurta tai pientä ma rosvoilin,
Ropo ois toki taskussain;
Ja jos kerjäläisenki paljastin,
Eheämp' olis nuttukin vain!»

Tuli säihkyi silmistä Döbelnin:
«Schantz, kapteeni, kuulkaahan!
Ken kaatunehist' oli urhoisin
Urohist' tämän komppanian?»

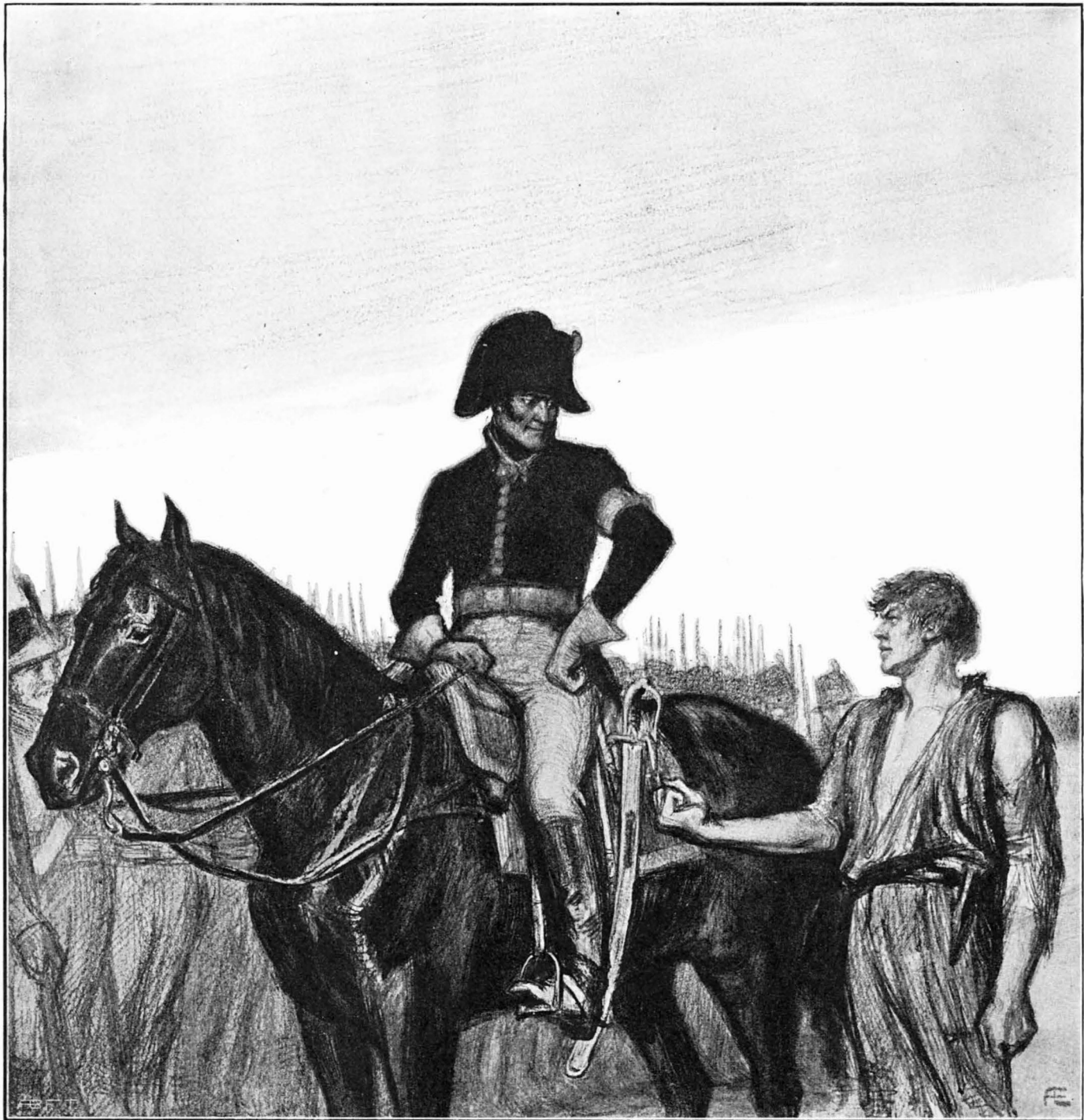
«Sen pyssy, ja nuttu ja renesseli sen
Nyt tänne te toimittakaa;
Nimen hältä ja sankarikalleuden
Perinnöksehen tää nyt saa.»

Kalut tuotiin; viidennentoistapa nuo,
Stolt vainaan on soturin.
Hymysuin von Döbeln katsehen luo
Oman turvatin ryysyihin.

«Veriss' on tuo nuttu, se mies peloton,
Ken tohtivi ottaa sen;
Mut vertapa, näin minä, paksult' on
Myös ryysyissä Lurjuksen.»

«Univormu sä siis pue ylles, mies,
Nyt nähdessä komppanian;
Rivin eessäpä äsken kulki sun ties,
Nyt riviin sun asetan.»

Puvun muutti hän, posket ne hohtoa loi,
Kun hän täysiss' ol' aseissaan;
Ja Döbeln ääneti miehen toi
Nyt paikkaan Stolt sotilaan.

JA VAHVAA NÄYTTI HÄN NYRKKIÄHÄN:
„TÄHÄN NÄIN MINÄ TURVAUDUN.“

«Kas nyt olet oiva ja täys sotilas
Olenolta ja katsannolt',
Olet myös sotaveljemme arvoltas,
Ja viidestoist' olet, Stolt.»

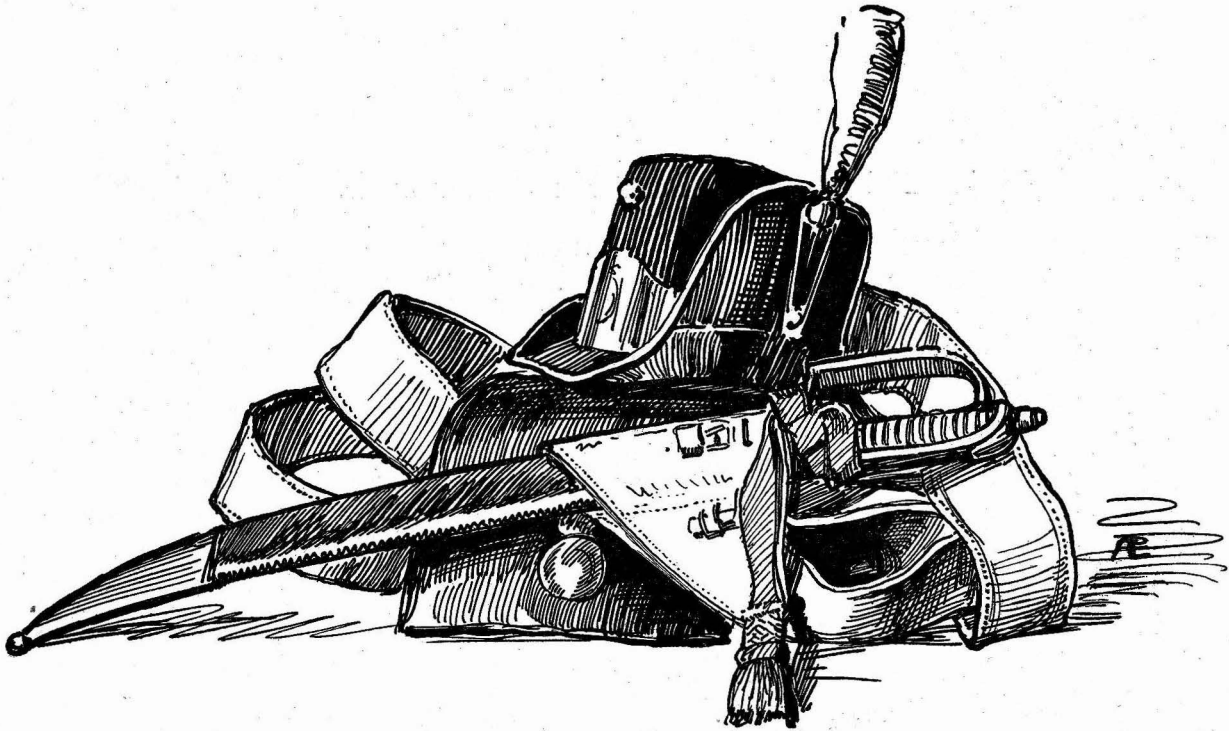
«Sydämmeltäsi, mieleltäs ole vaan
Yhä entisen kaltainen,
Mut vielä jos Lurjukseks sanotaan,
Vedä miekkasi tiuskaisten.»

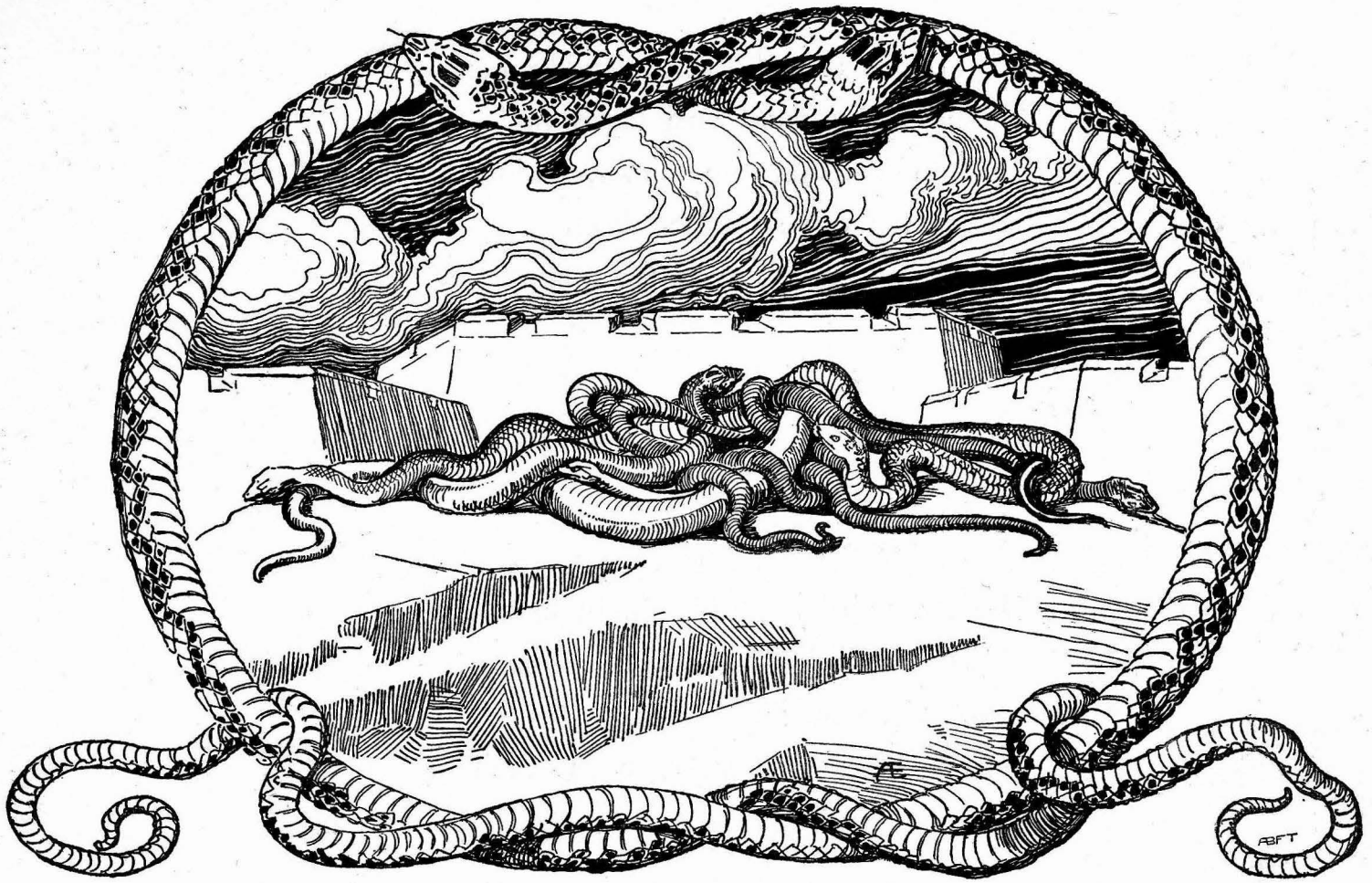
Tähän hetkeen uuden tään soturin
Povi tyynest' aaltosi vaan;
Mut kuultua nyt sanat kenraalin
Järähtääpi se pohjiltaan.

Ikinään ei riemua ollut hän
Edes maistanut varkaisin;
Jo lapsena kolkoudess' elämän
Oli jäänyt kyynelkin.

Enskertaa miehen nyt sydämmeen
Kevät-aurinko pilkehtii,
Sulaneista nyt lähteist' ehtimiseen
Vedet uhkuen tulvehtii.

«Ja jos murheess', onnessa olla saan
Mies joukossa sankarien,
Sotahan olen valmis ja kuolemaan;
Sois Herra jo huomenna sen!»

VELJEKSET.

ua Wadenstjernan nimi kauhistaa?
Tarua julmaa tarkoitat, ma pelkään:
Kuink' elon myrskyss' etsein valkamaa
Käy veli, mutta veli karkoittaa
Takaisin hänet tuiskuhun yön selkään.

Menettä Joutsijärven tienoillen,
Taloa siellä ikäkoivut varjoo;
Jos synkk' on yö tai päivä valoinen,
Majahan käy vaan, suojaa vieraallen
Juhani Wadenstjerna vanhus tarjoo.

Totisen uskon, suoran sydämmen
Hänessä huomaat ensi katsannolla,
Ja hyv' on olla sun, niin rauhainen
Kuin alla oman kotikatoksen
Ja oman isän turvissa on olla.

Yht' älä nimeä sä lausu vaan,
Se muistoist' ikipäiviks haihtukahan;
Hän valmis kaikkea on kuulemaan,
Mut Viaporია jos mainitaan,
On rauha poissa, myrsky valloillahan.

Mik' ennen lumos hänen sydäntään,
Maa, kansa, kansan kunto, voima, väki,
Mik' intoon nosti hänen henkeään,
Tuon vuoren hautaan kaikki häpeään
Ja pilkkaan, sortoon poljetuks hän näki.

Ja senvuoks vavahtaapi vanhus tää,
Kun haudan nimenkin vaan kuulla saapi;
Ja hänen sydäntänsä kirveltää,
Ja hänen hiuksiansa pöyristää,
Jos Viaporista ken muistuttaapi.

On ilta myöhä, kolkko, talvinen.
Tää vanhus, jonka omantunnon rauhaa
Ei syyt, ei pelko kalva, hiiloksen
Edessä huolet' istuu, kuunnellen
Kuink' ikkunoita piesten tuisku pauhaa.

Hän istuu yksin. Hiljan heittänyt
Hän turviin Jumalan on armahansa,
Kun herättäin hänt' unelmistaan, nyt
Ov' aukenee, mies lumeen peittynyt
Yöks anoo suojaa hänen majassansa.

Hän katsoo katsomistaan. Kauhistain
Sydäntä värityttää hirmu jäinen.
Se vieraita ei ole, veli vain,
Laps yksien se ompii vanhempain
Tuo hänen majaans' yöksi pyrkiväinen.

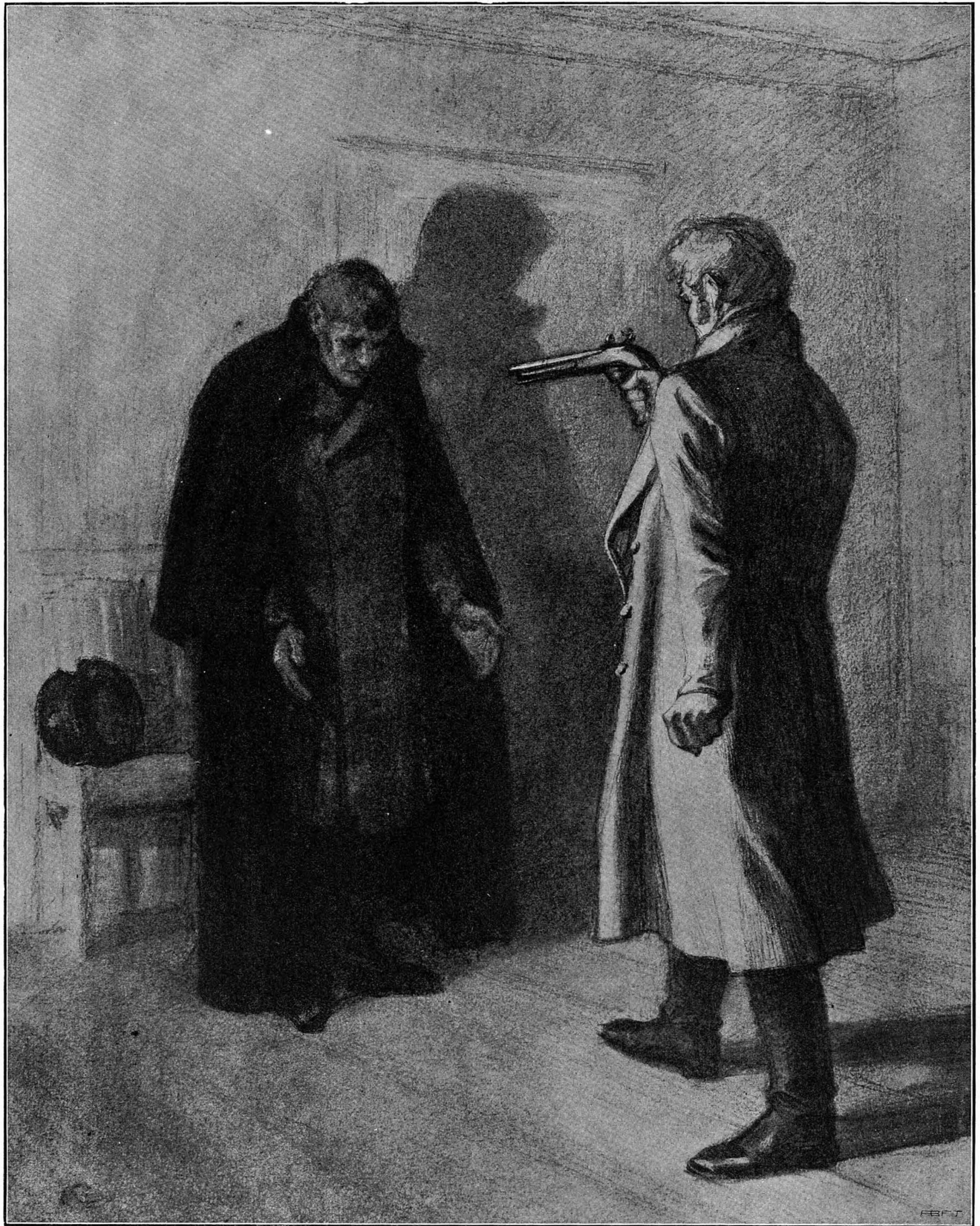
Tää sama veli entis-aikoihin,
Viel' yhdessä kun kasvoivat he ko'issa,
Veljeksist' oli hälle rakkahin,
Nyt eloss' yksin tää, ja tämäkin
Yhdeksäntoista vuotta ollut poissa.

Mut syytön muukalainenkaan ei jäis
Niin oven suuhun, kuin tää vieras jääpi,
Niin äänet' outokaan ei tervehtäis,
Niin nöyräst' oottais, niin ei säikähtäis,
Kuin veli veljeään nyt säikähtääpi.

Ei äänt', ei sanaa. Hetket vuorottain
Saa tulla, mennä niinkuin kuolon mailla,
Siks kunnes vieras etähältä vain
Vihdoinkin veljellensä arosta
Sylinsä avaa rukoilevan lailla.

Juhani kieltä tajus sydämmen.
Se näyttää hetken liikuttavan mieltä,
Vain hetken aikaa; kuluttua sen
Tylynä kääntyy hän ja viitaten
Avoimen sylin pois hän luotaan kieltää.

Hylätyn ääni vihdoin värähtää
Kamalan kolkosti kuin huokaus maasta:
«Oi murra, veli, rinnastasi jää,
Äl' ylenkatso turvan etsijää,
Ja kuolemaan äl' onnetonta raasta.»

«Oon syypää. Häväistystä kantaa saan
Ma siitä päivin, jolloin heittäyivät
Veristymättä miehet Suomenmaan
Ja, ennenkuin lens' siihen kuulakaan,
Komean Svean linnan pettäin myivät.»

«Mut minäkö voin murtaa sulut lain,
Anastaa ohjat kohtalon, ma heikko?
Minunko esiin nousta piti? Vain
Sit' ett'en tehnyt, pidä vikanain,
Mut vihall' älä mua sorra, veikko!»

Hän vaikenee, pää painuu rinnoillen,
Ja kuumaan kyynelvirtaan ääni raukee.
On lausunut hän kylläks veljellen,
Avoinna syli, astuu askelen
Odottain että veljen syli aukee.

Mut kuohuin povi nousee Juhanin,
Hänessä kiukku, tuska raivoaapi;
Ja seinält' olan takaa vihdoinkin
Hän tempaa viritetyn pistuolin
Ja vastineeks sen veljeen ojentaapi.

Näin taru julma näist' on kulkenut,
Viel' ehkä kertomustain kolkkompana;
Jos sä, jok' olet tätä kuunnellut,
Kovasti olet kovaa tuominnut,
Niin lievikkeeksi kuule rauhan sana.

Kun toinen oli mennyt, kerrotaan,
Silmänsä käsin peitti tyly veli
Ja unetonna, valveill' istui vaan
Ja illan itki, yönkin kokonaan
Ja aamulla kuin laps viel' itkeskeli.

